

Redengevende omschrijving

Bussereind 2 te Steensel

gemeente Eersel

Objectgegevens

Adres	: Bussereind 2
Postcode	: 5524 AM
Plaats	: Steensel
Gemeente	: Eersel
Oorspronkelijke functie	: boerderij uit de wederopbouwperiode
Huidige functie	: woonhuis
Bouwjaar	: 1950

Algemene gegevens

Bezoekdatum	: 13 december 2018
Rapportagedatum	: 29 januari 2019
Auteur	: Monique van de Looi
Redactie	: Martijn de Jong, MA

Monumentenhuis Brabant B.V.
Markt 9
4931 BR Geertruidenberg
www.monumentenhuisbrabant.nl
T. 0162-511833
E. info@monumentenhuisbrabant.nl

Monumentenhuis Brabant B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Inleiding

Deze redengevende omschrijving dient om de cultuurhistorische waarde van de boerderij vast te stellen.

Situering, geschiedenis en hoofdvorm

Ten noordoosten van het dorp Steensel bevindt zich aan Bussereind 2 een boerderij uit 1950. Het dorp Steensel is gelegen in de Nederlandse Kempen aan de oude militaire route naar België. Het dorp is gelegen aan een uitmonding van de Dommel, de Gender, in de streek die bekend staat als 'Acht Zaligheden'.

De Bussereind loopt haaks op de Eindhovenseweg, voorheen 'Groote Eindhovensehe weg', welke de verbinding vormt met Veldhoven.

Het betreft een landelijke weg met van oudsher weinig bebouwing. De meeste bebouwing dateert van na de Tweede Wereldoorlog. Bussereind 2 ligt op grote afstand van de weg, met de nokas evenwijdig daarop gesitueerd.

De ligging van Bussereind ten op zichte van Steensel. Bussereind 2 in Steensel is omcirkeld. Bron: Google Maps

*Uitsnede van dezelfde luchtfoto. Bussereind 2 in Steensel is omcirkeld.
Bron: Google Maps*

De huidige boerderij aan de Bussereind 2 is in twee fasen gebouwd. Het woonhuis dateert uit de jaren '50 van de twintigste eeuw. Dit woonhuis is in de jaren '50 tegen een schuur uit de jaren '30 gebouwd waartegen, vermoedelijk ook in de jaren '50, aan de achterzijde een aanbouw is gerealiseerd. Nadat deze schuur in 1966 deels afbrandde is eind jaren '60 van de twintigste eeuw de schuur herbouwd waarbij de linkerzijgevel van de oorspronkelijke schuur uit de jaren '30 en de uitbreiding aan de achterzijde uit de jaren '50 behouden zijn.

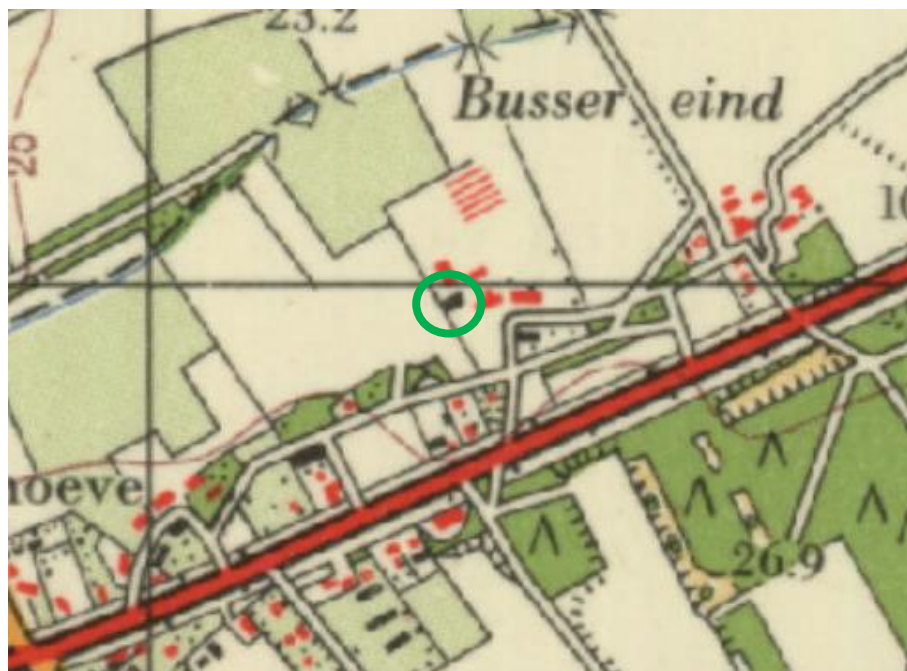
Op het Kadastrale Minuutplan 1811-1832 staat op deze locatie reeds bebouwing ingetekend. Op het perceel stond toen een huis met schuur. De aangrenzende gronden waren in gebruik als erf, weiland en bouwland.

*De boerderij (omcirkeld) met bebouwing waaronder een schuur ingetekend op het Kadastrale Minuutplan 1811-1832.
Bron: Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed*

Topografische Militaire Kaart uit 1940. De boerderij op Busserend 3 staat hierop wel ingetekend. De schuur op Busserend 2 (locatie is omcirkeld) uit de jaren '30 niet. Wel is bekend dat deze kaarten niet altijd even nauwkeurig waren.
Bron: topotijdreis.nl

Topografische Militaire Kaart uit eind jaren '60 van de 20ste eeuw. Busserend 2 is omcirkeld.
Bron: topotijdreis.nl

Foto van de boerderij eind jaren '50/begin jaren '60 van de 20ste eeuw. Hierop staat de schuur die in 1966 is afgebrand.

Bron: dhr. A. Van der Aa

Bussereind 2 is een wederopbouwboerderij bestaande uit een woonhuis uit de jaren '50 en een aangrenzende schuur uit eind jaren '60 van de twintigste eeuw met aan de achterzijde een aanbouw die eveneens uit de jaren 50 dateert. De toegangsdeuren zitten in de lange gevels. De boerderij is gebouwd vanuit een rechthoekige plattegrond met tegen de achtergevel van de schuur de aanbouw. De oorspronkelijke linkerzijgevel van de schuur uit de jaren '30 is nog aanwezig. Deze metselwerkgevel is opgetrokken in rode baksteen, gemetseld in kruisverband. Het metselwerk van de woning en schuur zijn eveneens opgetrokken in rode baksteen, gemetseld in halfsteensverband. De boerderij wordt afgedekt met een zadeldak bedekt met gesmoorde opnieuw verbeterde holle pannen met op de uiteinden van de woning een gemetselde schoorsteen door de nok. Het dak van de schuur loopt over in de aanbouw welke gedekt is met golfplaten. Onder aan het dakvlak een zinken bakgoot met aan de achterzijde van de woning een zinken mastgoot.

Na de brand in 1966 is de schuur grotendeels opnieuw opgebouwd. Hierbij is het dakvlak van de schuur gelijk gelegd met dat van de woning. Hiervoor is de oorspronkelijk doorstekende linkerzijgevel van de schuur verlaagd. Tijdens deze bouw is tevens de voorgevel van de woning gewijzigd ingevuld, de voordeur vernieuwd en is de woning vergroot door een deel van de schuur bij de woning te betrekken. Hiervoor is in de voorgevel een groot venster aangebracht en is het dakvlak hierboven verlengd waardoor de goot verspringt. In het dakvlak aan de voorzijde is in deze periode bovendien een dakkapel aangebracht.

In 2000 is de enkele staldeur aan de achterzijde van de aanbouw vervangen door bredere dubbele deuren. In 2005 zijn diverse vensters in de woning vervangen door kunststof vensters.

Beschrijving

Voorgevel

De voorgevel betreft de lange gevel aan de straatzijde. Aan de linkerzijde bevindt zich het oorspronkelijke woongedeelte. Dit gedeelte had van oudsher een symmetrische indeling met een voordeur in het midden en een venster aan weerszijden. Na de brand in 1966 is het venster links van de deur verbreed en verlaagd, is de voordeur vernieuwd en het venster rechts van de deur verkleind. Deze wijzigingen zijn af te lezen aan het omliggende metselwerk dat hiervoor is aangepast. In 2005 is het linker venster vervangen door een kunststof venster.

Rechts naast het gewijzigde kleine venster bevindt zich het oorspronkelijke schuurgedeelte. Hierin is na de brand een groot venster geplaatst vanwege het vergroten van de woning. Verder bevinden zich in het bedrijfsgedeelte oorspronkelijke betonnen stalvensters uit eind jaren '60 van de twintigste eeuw met daartussen grote openslaande deuren onder een betonlatei, allen uit dezelfde periode. Voor de voorgevel van het oorspronkelijke woongedeelte ligt een stoep van rode en zwarte tegels. Deze stoep dateert vermoedelijk uit de periode van de bouw van de woning.

Woongedeelte links met rechts het bedrijfsgedeelte

Bedrijfsgedeelte met links het woongedeelte

Het woongedeelte met rechts het grote venster in het bedrijfsgebouwe

De voordeur vermoedelijk uit de bouwperiode van de schuur

Stoep voor het woongedeelte vermoedelijk uit de jaren '50

Betonnen stalvensters en deuren uit de bouwperiode van de schuur

Linkerzijgevel woongedeelte

De linkerzijgevel betreft de kopgevel van het oorspronkelijke woonhuisgedeelte. Ter hoogte van de begane grond bevindt zich links een vernieuwd kunststof venster in een oorspronkelijke opening en rechts in de gevel een klein venster dat later is aangebracht. Ter hoogte van de verdieping twee vernieuwde kunststof vensters in bestaande openingen. Boven de drie oorspronkelijke openingen zijn anderhalfsteens rollagen aangebracht. Langs de dakrand een cementzoom.

De linkerzijgevel

Vernieuwd venster in oorspronkelijke opening

Vernieuwde vensters in oorspronkelijke openingen

Linkerzijgevel bedrijfsgedeelte

De linkerzijgevel van het bedrijfsgedeelte steekt achter het woongedeelte door. Deze gevel is een overblijfsel van de in 1966 afgebrande schuur en is opgebouwd in kruisverband. De gevel loopt door in de aanbouw van de schuur uit de jaren '50. In het metselwerk is de aanheling tussen de zijgevel van de schuur en van de aanbouw zichtbaar. In deze gevel bevinden zich een zesruits betonnen venster uit de jaren '30, een venster met rondom aangepast metselwerk en een achterdeur te dateren in de jaren '50 van de twintigste eeuw. Waarschijnlijk is het betonvenster een overblijfsel van de afgebrande schuur. Hoger in de gevel twee vensters welke later in de gevel zijn aangebracht. Langs de dakrand een cementzoom.

De zijgevel van de schuur en aanbouw

Achtergevel woongedeelte

In achtergevel van het woongedeelte bevinden zich in de bestaande openingen vernieuwde kunststof vensters en een deur met daarboven anderhalfsteens rollagen. Het gevelmetselwerk wordt onder de goot beëindigd met een vooruitstekende strek en daarboven een overhoekse muizentand.

Achtergevel met vernieuwde vensters en deur

Vooruitstekende strek en overhoekse muizentand

Achtergevel bedrijfsgedeelte

De achtergevel van het bedrijfsgedeelte is de achtergevel van de aanbouw uit de jaren '50 van de twintigste eeuw. Deze gevel is opgebouwd in kruisverband. In deze achtergevel bevinden zich oorspronkelijke betonnen stalvensters en gewijzigde dubbel deuren uit 2000.

Achtergevel uitbreiding bedrijfsgedeelte uit jaren '50 van de 20ste eeuw

Beton vensters uit de jaren '50 van de 20ste eeuw

Rechterzijgevel

De rechterzijgevel is de kopgevel van het bedrijfsgedeelte. Deze gevel is aan de rechterzijde verlengd door een aanbouw uit de jaren '50 van de twintigste eeuw.

Deze volledige gevel is opgebouwd in halfsteensverband inclusief de gevel van de aanbouw. De kopgevel heeft betonnen vensters en houten staldeuren uit de bouwperiode van de schuur, eind jaren '60 van de twintigste eeuw. In de gevel van de aanbouw twee getoogde betonnen stalvensters zoals in de achtergevel van de aanbouw.

De rechterzijgevel van het bedrijfsgedeelte met de aanbouw

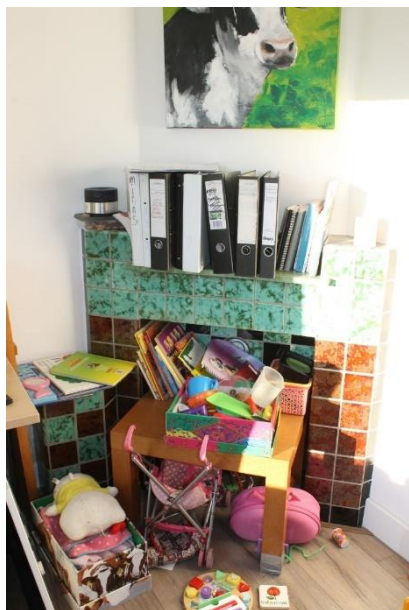

Links de gevel en beton venster uit eind jaren '60 en rechts de gevel van de aanbouw met betonvenster uit de jaren '50

Interieur

In het woongedeelte is de oorspronkelijke indeling aanwezig met achter de voordeur een centrale gang met aan weerszijden een kamer nog enigszins afleesbaar. Links van de gang de oorspronkelijke voorkamer welke met ensuite deuren is te scheiden van de achterkamer. De achterkamer en naastgelegen keuken zijn inmiddels samen gevoegd tot een grote ruimte. In deze ruimten zijn oorspronkelijke interieuronderdelen aanwezig, zoals twee schouwen met bijbehorende betegeling, ensuite deuren met gefigureerd glas en betegeling ter plaatse van de oorspronkelijke keuken. De indeling, deuren, inbouwkasten en het houten schrootjesplafond op de verdieping, boven de oorspronkelijke woning, dateren uit de bouwperiode van de woning. De verdieping is na de herbouw van de schuur vergroot door boven het bedrijfsgedeelte extra slaapkamers te maken. De oorspronkelijke kelder is eveneens nog aanwezig. In de kelder is in de stuclaag op de pekelbak de datum 23-12-50 gekrast, verwijzend naar de bouw van de woning. In de kelder is zichtbaar dat de begane grondvloer is opgebouwd in holle baksteenelementen.

In het bedrijfsgedeelte is de oorspronkelijke indeling uit eind jaren '60 nog aanwezig. Het bedrijfsgedeelte is in twee ruimte opgedeeld met een scheidingsmuur welke rechts van de dubbele deuren in de voorgevel staat. Deze muur en de binnenmuren zijn opgebouwd in witte kalkzandstenen. De ruimten zijn verbonden door een houten deur aan een rails in de scheidingsmuur. De rechter rechts vormt een grote ruimte met de aanbouw aan de achterzijde van de schuur. De spantconstructie van het bedrijfsgedeelte en de aanbouw dateren uit bouwperiode van het bedrijfsgedeelte, eind jaren '60 van de twintigste eeuw.

Schouw in de voorkamer

Schouw in de achterkamer

Ensuite deuren tussen de voor en achterkamer

Betegeling oorspronkelijke keuken

Indeling op de verdieping uit de bouwperiode

Deuren en schrootjesplafond uit de bouwperiode

Oorspronkelijke inbouwkasten met bijbehorende deur

Datum bouw woning gekrast in pekelbak in de kelder

De ruimte rechts in het bedrijfsgedeelte (foto is van achteren naar voren genomen) met rechts de scheidingsmuur tussen de twee ruimten

Ruimte links in het bedrijfsgedeelte

Spantconstructie boven het bedrijfsgedeelte

Spantconstructie in de aanbouw

Waardering

Deze waardering is opgesteld aan de hand van de waarderingscriteria voor bouwkunst van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Cultuurhistorische waarden

De boerderij aan de Bussereind 2 is van cultuurhistorisch belang als uitdrukking van de sociaaleconomische en agrarische ontwikkeling van Steensel in het midden van de twintigste eeuw.

Architectuur- en kunsthistorische waarden

Bussereind 2 heeft beperkte architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een boerderij uit de wederopbouwperiode met in het interieur enkele authentieke elementen van enig architectuurhistorisch belang, zoals de betegelde schouwen en ensuite-deuren.

Situationele en ensemblewaarden

De boerderij aan de Bussereind 2 is van situationele betekenis vanwege de ligging aan de Bussereind, een weg in het buitengebied van Steensel waarvan het landelijke karakter is behouden. Tevens heeft de boerderij samen met de boerderij op Bussereind 3 ensemblewaarde als onderdeel van een agrarisch cluster.

Gaafheid en herkenbaarheid

De massa en hoofdvorm van de boerderij uit het midden van de twintigste eeuw is gaaf bewaard gebleven. De indeling van het woongedeelte is op belangrijke onderdelen gewijzigd.

De gevels van het bedrijfsgedeelte zijn grotendeels bewaard gebleven. Op detailniveau hebben verschillende wijzigingen plaatsgevonden. Zo zijn de vensters in het woongedeelte vernieuwd en deels gewijzigd ingevuld. Met name de wijzigingen in het woongedeelte en het aangebrachte venster in het bedrijfsgedeelte ten behoeve van de vergroting van het woongedeelte hebben tot gevolg dat de afleesbaarheid van de historische ontwikkeling van de boerderij sterk verminderd is. Bovendien is door deze wijziging is de afleesbaarheid van de tweedeling tussen het woon- en bedrijfsgedeelte aangetast. Uit oogpunt van gaafheid en herkenbaarheid is de boerderij van beperkte waarde.

Zeldzaamheid

Gezien de wijzigingen die de boerderij heeft ondergaan bezit Bussereind 2 geen bijzondere zeldzaamheidswaarde.